Инв. 2.

МУСУЛМАНКУЛОВ МОЛДОБАСАН.

66

"М А Н А С"

Манастын жигитчилик чагы.

№ 65
121-310 с/л. 1579 г.

Инв. № ~~687~~
5/X 47 г.
198 с/л.

II Бөлүк. 121, 122 бет.

Манастын жигитчилик чагы.

Айтуучу: Молдобасан Мусулманкулов
Жазуучу: Байсалов Садык Ямиевич
г. Фрунзе. ул. Киргизская №: 28
1944 Май айларында жазылды.

Институт языка литературы и истории
Отдел рукописей
Инв. № 66
Кир. ФАН СССР гор. Фрунзе

Институт языка, литературы и истории
Отдел рукописей
Инв. № 887
19.XII-52
Кир. ФАН СССР гор. Фрунзе

Мазмундар.

I. Он бир хандын дооласунун Манаска келиши, хандардын казашы жана Эсенхандын жиберген Үркөр доосу менен 800 балбандын Манастан өлүшү. 123–139 бет.

II. Манастан улуксаат алуу менен Ажыбайдын Мекеге барышы. Келатып Айкожого жолугуп, аманат калтырган Азирет Алынын „Ач албарс" айтуу кылычты Манаска Ажыбайдын алып келиши. 139–151 бет.

III. Эсен хандын чоң Жолойунун 90 төөдөгү чайын Манас алышы. Жолойдун качышы. 152–172 бет.

Жолойду куугандан кийин атышуу менен жаа тартуудан Чубакты жактырышып, Оның ким экенин билип, ошо убакка шундан бир билбеген Манас жакыттан кууганы уругун сурап Бакга Акбалтаны жиберип Бакайды алдырганы 172–196 бет.

Үйүн байлап алтай тоосунда уругу кыргыз
Азирет кан тоосун жердеген Алты аталыгынан бэри
Карай сураган эч кимге бербеген Аталы жакшы
Мал багы жакшы, Байлыгы ашып деңгели ташып.
Оокаты туганда Бэжиндин каны атуулатасы
Айтурган, Айтургандан Үйүн туулган, андан кийин
Соорондук андан кийин Айдаркан, айдаркандан
Асылкан-эркеси болгон Эсенкан.
Эсенкан элге кан болуп алтын такка минип
Алты уругу кытайды билип ааламга даң,
Бэжинге кан болуп, Кырк миң жигиттин, алты-
мыш миң лоитайы, Кырк милион кытайы, элүү миң
түркмөнү болуп өзү жалгыз суйлап ошончо журтту
байлап сегиз миң доосу жеке өзү болуп,
Эсен кан кандо ~~туулганда~~
Бэжинде ~~кабар уушту~~ Манастын сөзү уушту
Ак калпак кыргыздан Манас деген чыкты дей
Бээжиндеги жоосун жыкты дей, Шумтар менен
шуу алып, Шуушкан кыргыз кубанып өзөндү
жерди Майлап, Атын ~~ам~~ деген дуулмандык ~~калд~~
калмактан айдап, Өз билгенин кылып
канигесин деген кишини кызып, асудин жыйып,
~~[illegible]~~
Алты манас дей Эсен кан кабар уукап үйгүр кандарын
чакырып маслатке алды.
Эсенкандын алдына чакырылгандын баары барды.
Уйгурдун кандары ушулар болгон. 1- Каймыкан
2- Мырзау кан, 3- Арсалаң кан 4- Дубур кан, 5. Боз куйтук
6- Сейтбек, 7- Будаң чаң 8- Байкоош, 9- Мадамел
10 Азирет кан ушулардын чакырып, буйрук берип, тарбий
кыйып, малын жыйып манасты байлап кел дей
буйрук аны кандар кабыл алып, баарысы бармак,
Манасты алмак болуп, аскердин ичинде
Эки миң уйгур калмак болуп, башы кошулуп
бармак болуп Онгоой кандары ичинде болбонбос
Манас баатырга Он бир доо жөнөдү. Манасты байлап
кел деген Эсенкандын буйругу менен Алты манап
кумбулдун кандары Он бир доону тандап
Манасты байлап, шуруу алып кармап, малы жанын
айдап келмекчи. Доолордун издегени манас
Кытайды бейпил, конгон жерин көздүк. Малын
сонун, доолор кылыптай чоң дук кылат. ~~доо~~
доолорду шаштыпты манастан сөзү башталды.

Манаска карай ~~[illegible]~~ бет буруп
Кытайдан онбир жоо келет
Ай мину бей алар жоо келет
Кэрик минип ургашып
Шишесинен шыйрагын
Кара тезче сүйрешүп
Жайкан иттей кашкатары
Жан казандай баштары
Конгон жерге конушат
Кайду шакыр айдашып
Күнүнө жүз кой союшат
Өтөндөр арак ичишет
Алтай тоосу кайда дей
Сегиз учур төрт дүнгөн
Доо менен бирге келетат
Манасты байлап алууга
Элине кыргын салууга
Ийинен бири айлмака
Жи айга чейин жатмака
Доолор келет курулонуп
Өз алдынча сүйлөнүп
Олтайдын бери бетине
Айылдын жетпейт четине
Кармап сайды малдарын
Бышырбай ичет кандарын
Калапык кошуп чаркышат
Балыкчынын балбанын
~~Жаз~~ байлангандан чочмоду
Колдоруна алышып
Манасыңар кайда дей
~~[illegible]~~ сөздү салышып
Карылардан кей сурап
Манас кайда дей сурап
Манас өзү баатыр дей
Силерди кырчу жатыр дей
Карылар айтат мындай кеп
Малын сонот эт ~~[illegible]~~ жеке
~~Катын бала каркушат~~
~~Казаанын кэзүн бэлэдей~~ { Казаанын кэзүн бэлэдей / Катын бала каркушат
Келе жатат Манаска
Манасты байлап алышка
Элине кыргын салышка
Кыргызды кой-кой кырмака
Өз билгенин кылмака
Малын айдап алмака
Манасты байлап бармака
Сегиз учур торт дунган
Шилмеч бирге келетат
Сөз сүйлөсө кыргызга
Жоон бири келетат
Келдин алтай тоосуна
Алыны кайгуу суусуна
Оралай кирди элине

Адам келбейт чекене
Тоо теңелбейт теңине
Тоону келет коңкоруп
Токойду тоолоп омкоруп
Калмактын ханы Жайсаң бай
Кабарын угуп калыптыр
Кабар айтып келем дей
Манасты коздой салыптыр
Жайсаң бай келди эниشلеп
Кош ат минип эштерек
Эшиң менен келиптир
Эрке тоого Манаска
Жайсаң бай кабар билиптир
Манас баатыр айткан дей
Уруштаарга доо келди
Кайтпай албай минген ат
Кытайдан биз жоо келди
Кабарын угуп калдым дей
Катын ~~[illegible]~~ бала~~[illegible]~~ коркот дей
~~[illegible]~~
Сизге кабар салдым дей
Жайсаң бай келип кеп айтты
Камданалы дей айтты.
Арыстан Манас баатырым
Жайсаңдын айткан сөзүнө
Карай тура кылыптыр
Кичинекей бала экен
Күмүш коңгу жыл мынбей
Канча киши дей айтты
Кайран Манас кеп айтты
Он бир киши доо экен
Ат минбеген жоо экен
Кайдан келген элчи дей
Ким экенин билчи дей
Жолоочубу жообурбу
Айта гана Жайсаң бай ~~айылга кылба~~
Айылга кылба кобурду.
Зордук кылбай айылды
Түшүнгө койбой улаптыр
Конгон жердин айлынан
Кайсы жака барат дей
Уйгурдан бирөө сураптыр
Манас деген кайда дей
Көрүнгөндөн сураптыр
Биз үчүн келген доолор бейм
Айылга жаңы жаа салбасын
Бала чака кыз кыркын
Эшикти чыгып калбасын
Кытайдан келген элчи экен
Бизге келген төлчи экен
Уйгурдан келген элчи экен
Сени издеп жүргөн төлчү экен
Жайсаңга тынган мындай кеп
Менин сөзүм кындай дей